

MELIORATSIYA, GIDROMELIORATSIYA VA QISHLOQ XO‘JALIGI MASHINALARINING TEXNIK XIZMAT KO‘RSATISHDAGI AHAMIYATI

Buxoro viloyati Olot tuman texnikumi

Ishlab chiqarish ta’lim ustasi ,

“Qishloq xo‘jaligi mashina va uskunalariga texnik xizmat ko‘rsatish”

fani o‘qituvchisi

Nazarova Nilufar

Annotatsiya: Mazkur maqolada melioratsiya mashinalari, gidromelioratsiya mashinalari hamda qishloq xo‘jaligi mashinalarining vazifalari, tasnifi, tuzilishi, ishlash prinsiplari va ulardan samarali foydalanish masalalari ilmiy-amaliy jihatdan tahlil qilingan. Qishloq xo‘jaligida yerlarning meliorativ holatini yaxshilash, sug‘orish va zax qochirish tizimlarini barqaror ishlatish, tuproqqa agrotexnik ishlov berish, ekish, parvarishlash va hosilni yig‘ib olish jarayonlarida mashina va mexanizmlarning o‘rni yoritilgan. Shuningdek, texnikalarning ish unumdorligi va ishonchliligini oshirishda texnik xizmat ko‘rsatish, texnik tashxis, sozlash, moylash, yeyilgan detallarni o‘z vaqtida almashtirish hamda mavsumiy saqlashning ahamiyati ko‘rsatib berilgan. Melioratsiya va qishloq xo‘jaligi mashinalaridan foydalanishda mahalliy tuproq-iqlim sharoitlarini hisobga olish, mashinalarning texnologik parametrlarini to‘g‘ri tanlash va ish sifatini muntazam nazorat qilish zarurligi asoslangan. Tadqiqot natijalari texnikum o‘quvchilarida qishloq xo‘jaligi texnikalaridan xavfsiz, tejamkor va samarali foydalanish bo‘yicha amaliy kompetensiyalarni shakllantirish uchun muhim metodik asos bo‘lib xizmat qiladi.

Kalit so‘zlar: melioratsiya mashinalari, gidromelioratsiya, qishloq xo‘jaligi mashinalari, texnik xizmat, texnik diagnostika, sug‘orish, zax qochirish, mashina parki, agrotexnika, mashina ishonchliligi.

Abstract: This article analyzes the functions, classification, structure, operating principles and effective use of land reclamation machinery, hydromelioration machinery and agricultural machinery. The study focuses on the role of machines and mechanisms in improving the reclamation condition of agricultural lands, maintaining irrigation and drainage systems, soil tillage, sowing, crop maintenance and harvesting operations. Particular attention is paid to technical maintenance, diagnostics, adjustment, lubrication, timely replacement of worn components and seasonal storage as important factors for increasing machinery reliability and operational efficiency. The importance of adapting machinery parameters to local soil and climatic conditions and monitoring the quality of technological operations is also discussed. The results of the study can serve as a methodological basis for developing practical competencies among technical college students in the safe, economical and efficient operation of agricultural machinery.

Keywords: land reclamation machinery, hydromelioration, agricultural machinery, technical maintenance, diagnostics, irrigation, drainage, machinery reliability, agricultural technology, machine service.

Аннотация: В статье рассматриваются назначение, классификация, устройство, принципы работы и вопросы эффективной эксплуатации мелиоративных, гидромелиоративных и сельскохозяйственных машин. Особое внимание уделено роли машин и механизмов в улучшении мелиоративного состояния сельскохозяйственных земель, эксплуатации оросительных и дренажных систем, обработке почвы, посеве, уходе за посевами и уборке урожая. Обосновано значение технического обслуживания, диагностики, регулировки, смазки, своевременной замены изношенных деталей и сезонного хранения для повышения надежности и производительности машин. Подчеркивается необходимость учета почвенно-климатических условий при выборе и настройке сельскохозяйственной техники, а также систематического контроля качества выполняемых технологических

операций. Полученные результаты могут быть использованы в образовательном процессе технических колледжей для формирования у обучающихся практических компетенций по безопасной, экономичной и эффективной эксплуатации сельскохозяйственной техники.

Ключевые слова: *мелиоративные машины, гидромелиорация, сельскохозяйственные машины, техническое обслуживание, диагностика, орошение, дренаж, надежность машин, агротехнология, технический сервис.*

1. KIRISH

Qishloq xo‘jaligi ishlab chiqarishining samaradorligi ko‘p jihatdan texnika va texnologiyalardan oqilona foydalanishga bog‘liq. Zamonaviy qishloq xo‘jaligida yerga ishlov berish, ekinlarni ekish, sug‘orish, parvarishlash, hosilni yig‘ib olish, tashish va boshqa texnologik jarayonlarni mexanizatsiyalash mehnat unumdorligini oshirish hamda ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirish imkonini beradi. Qishloq xo‘jaligi mashinalari tarkibiga tuproqqa asosiy va yuza ishlov beruvchi mashinalar, ekish mashinalari, kultivatorlar, o‘g‘itlash va o‘simliklarni himoya qilish vositalari, sug‘orish texnikalari, hosilni yig‘ish mashinalari hamda transport vositalari kiradi. Qishloq xo‘jaligi mashinalarining tuzilishi va texnologik ish jarayonlari ularning bajaradigan vazifalariga hamda ishlov beriladigan obyektning xususiyatlariga mos ravishda shakllantiriladi. (library.tiame.uz)

Melioratsiya mashinalari esa qishloq xo‘jaligi ishlab chiqarishining o‘ziga xos yo‘nalishida — yerlarning meliorativ holatini yaxshilash, sug‘orish va zax qochirish tarmoqlarini barpo etish, kanallarni qazish va tozalash, tuproqning suv-fizik xususiyatlarini yaxshilash kabi jarayonlarda qo‘llanadi. Melioratsiya va qurilish mashinalari bo‘yicha o‘quv adabiyotlarda ushbu texnikalarning sinflari, tuzilishi, konstruksiyasi, qo‘llanilishi, ish jarayonlari va asosiy ko‘rsatkichlarini aniqlashning nazariy asoslari yoritilgan. (library.tiame.uz)

O‘zbekistonda qishloq xo‘jaligida suv resurslaridan samarali foydalanish masalasi ham alohida ahamiyatga ega. 2026-yilda qabul qilingan suv resurslaridan foydalanish samaradorligini oshirishga qaratilgan hujjatlarda suv tejoychi

texnologiyalarni joriy etish bo'yicha talablarni kuchaytirish belgilangan. ([Test Lex](#))
Shu sababli melioratsiya, gidromelioratsiya va qishloq xo'jaligi mashinalarini to'g'ri tanlash, ulardan foydalanish va texnik xizmat ko'rsatish masalalarini o'rganish dolzarb ilmiy-amaliy vazifalardan biridir.

Tadqiqotning maqsadi

Melioratsiya, gidromelioratsiya va qishloq xo'jaligi mashinalarining vazifalari, tasnifi va ishlash xususiyatlarini tahlil qilish hamda ularning texnik xizmat ko'rsatish orqali ishga yaroqliligi va samaradorligini ta'minlash bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqish.

Tadqiqot vazifalari

melioratsiya mashinalarining asosiy turlarini o'rganish;
gidromelioratsiya mashinalarining vazifalarini aniqlash;
qishloq xo'jaligi mashinalarining asosiy guruhlarini tavsiflash;
mashinalarning texnologik jarayondagi o'rnini tahlil qilish;
texnik xizmat ko'rsatishning asosiy bosqichlarini aniqlash;
mashinalardan foydalanishda xavfsizlik va samaradorlikni oshirish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqish.

2. MATERIALLAR VA METODLAR

Tadqiqotning nazariy va metodik asosini qishloq xo'jaligi mashinalari hamda melioratsiya texnikasiga oid ilmiy-o'quv adabiyotlar, texnik servis bo'yicha manbalar va O'zbekiston Respublikasining qishloq xo'jaligi hamda suv resurslaridan foydalanishga oid normativ-huquqiy hujjatlari tashkil etdi.
Tadqiqotda quyidagi usullardan foydalanildi:

Tahlil usuli — melioratsiya, gidromelioratsiya va qishloq xo'jaligi mashinalarining vazifalari va texnologik xususiyatlarini o'rganish uchun;

Tasniflash usuli — mashinalarni bajaradigan texnologik vazifalariga ko'ra guruhlariga ajratish uchun;

Taqqoslash usuli — turli mashinalarning qo'llanish sohasi va texnik xizmat ko'rsatish xususiyatlarini aniqlash uchun;

Tizimli yondashuv — mashina, operator, texnologik jarayon va texnik xizmat ko'rsatishni yagona tizim sifatida baholash uchun;

Ilmiy umumlashtirish usuli — mavjud ilmiy va o'quv manbalardagi ma'lumotlarni umumlashtirish va amaliy tavsiyalar ishlab chiqish uchun qo'llanildi.

Melioratsiya mashinalaridan foydalanish va texnik servisga oid darsliklarda mashinani ishga tayyorlash, ish jihozlarini o'rnatish va rostlash, yonilg'i-moy mahsulotlari bilan ta'minlash, ishlatish jarayonidagi nuqsonlarni aniqlash va bartaraf etish, texnik tashxis hamda yeyilgan detallarni tiklash kabi masalalar alohida yoritilgan. (library.tiame.uz)

3. NATIJALAR 3.1. Melioratsiya mashinalari haqida tushuncha

Melioratsiya — qishloq xo'jaligi yerlarining unumdorligini va foydalanish sharoitlarini yaxshilashga qaratilgan muhandislik, agrotexnik va boshqa tadbirlar majmuasidir.

Melioratsiya mashinalari ushbu tadbirlarni mexanizatsiyalashga xizmat qiladi. Ularning yordamida kanallar qaziladi va tozalanadi, kollektor-drenaj tarmoqlari barpo etiladi, tuproq tekislanadi, ortiqcha namlik chiqariladi hamda sug'orish infratuzilmasining ayrim obyektlari quriladi. Melioratsiya mashinalarini bajaradigan ishiga ko'ra quyidagi guruhlariga ajratish mumkin:

Yer qazish mashinalari;

Kanal qazish va tozalash mashinalari;

Yer tekislash mashinalari;

Drenaj qurish mashinalari;

Tuproqni zichlash va tekislash mashinalari;

Yuklash va tashish mashinalari;

Maxsus melioratsiya mashinalari.

Yer qazish mashinalariga ekskavatorlar, buldozerlar, skreperlar, greyderlar va boshqa mashinalar kiradi.

Ekskavatorlar gruntни qazish, yuklash va ayrim hollarda kanal yoki kotlovanlar hosil qilishda qo‘llanadi. Buldozerlar esa gruntни surish, tekislash va ish maydonini tayyorlashda samarali hisoblanadi.

Melioratsiya mashinalari bo‘yicha o‘quv adabiyotlarda mashinalarning konstruksiyasi, sinflari, qo‘llanish sohasi va ish jarayonlari bilan bir qatorda ularning asosiy texnik ko‘rsatkichlarini aniqlash masalalari ham ko‘rib chiqilgan. (library.tiame.uz)

3.2. Gidromelioratsiya mashinalari

Gidromelioratsiya qishloq xo‘jaligi yerlarida suv rejimini boshqarish bilan bog‘liq bo‘lgan meliorativ tadbirlarni anglatadi. Gidromelioratsiya mashinalari yordamida suvni olish, ko‘tarish, uzatish, taqsimlash, sug‘orish va ortiqcha suvni chiqarib yuborish jarayonlari mexanizatsiyalashtiriladi.

Ushbu mashinalar tarkibiga, avvalo:

nasos agregatlari;

suv ko‘tarish qurilmalari;

sug‘orish mashinalari;

kanal tozalash texnikalari;

drenaj qurilmalariga xizmat ko‘rsatuvchi mashinalar;

quvur yotqizish va montaj texnikalari kiradi.

Nasos agregatlarining asosiy vazifasi suvni kerakli bosim va sarf bilan bir nuqtadan ikkinchi nuqtaga uzatishdan iborat. Ularning ish samaradorligi nasosning texnik holati, suv uzatish tizimining sozligi, quvurlarning holati va elektr yoki mexanik yuritmaning samaradorligiga bog‘liq.

Gidromelioratsiya mashinalarining o‘ziga xos jihati shundaki, ular suv muhitida yoki suv xo‘jaligi obyektlari bilan bevosita aloqada ishlaydi. Shu sababli korroziyadan himoyalash, podshipnik va val qismlarining holatini nazorat qilish, muhrlovchi elementlarning sozligini tekshirish hamda elektr xavfsizligiga rioya qilish muhim hisoblanadi

3.3. Qishloq xo'jaligi mashinalari

Qishloq xo'jaligi mashinalari ekin yetishtirish texnologiyasining turli bosqichlarida ishlatiladigan texnik vositalar majmuasidir. Ularni texnologik vazifasiga ko'ra quyidagi guruhlariga ajratish mumkin:

№ Mashina guruhi

Asosiy vazifasi

1 Pluglar

Tuproqni asosiy haydash

2 Borona va kultivatorlar

Tuproqni yumshatish va tekislash

3 Seyalkalar

Urug' ekish

4 O'g'itlagichlar Mineral va boshqa o'g'itlarni berish

5 Purkagichlar O'simliklarni himoya qilish

6 Sug'orish mashinalari Ekinlarni suv bilan ta'minlash

7 Kombaynlar Hosilni yig'ib olish

8 Transport mashinalari

Hosil va materiallarni tashish

Qishloq xo'jaligi mashinalarining ishchi organlari ishlov berilayotgan tuproq, ekin yoki boshqa obyektning xususiyatlariga mos bo'lishi kerak. Mashinaning noto'g'ri sozlanishi ish sifatining pasayishiga, yoqilg'i sarfining ortishiga va ishchi organlarning tez yeyilishiga olib kelishi mumkin. Qishloq xo'jaligi mashinalari bo'yicha darsliklarda zamonaviy mashinalarning tuzilishi, texnologik ish jarayoni, mahalliy sharoitga moslab sozlash va ish sifatini nazorat qilish masalalari batafsil yoritilgan. (library.tiame.uz)

4. MASHINALARGA TEXNIK XIZMAT KO'RSATISH

Mashinalarning uzoq muddat va ishonchli ishlashi faqat ularni to'g'ri ishlatish bilan emas, balki muntazam texnik xizmat ko'rsatish bilan ham ta'minlanadi.

Texnik xizmat ko'rsatishning asosiy maqsadi — mashinaning texnik holatini talab etilgan darajada saqlash, nosozliklarning oldini olish va uning ishlash qobiliyatini ta'minlashdir.

Texnik xizmat ko'rsatishda quyidagi ishlar amalga oshiriladi:

- mashinani tashqi ko'rikdan o'tkazish;
- boltli va boshqa birikmalarni tekshirish;
- moylash;
- yonilg'i va moy tizimlarini nazorat qilish;
- filtrlarni tekshirish va tozalash yoki almashtirish;
- transmissiya va yurish qismlarini tekshirish;
- gidravlik tizimni nazorat qilish;
- elektr jihozlarini tekshirish;
- ishchi organlarni rostlash;
- yeyilgan detallarni aniqlash;
- texnik diagnostika o'tkazish.

Melioratsiya va qurilish mashinalariga texnik servis bo'yicha manbalarda texnik xizmat vositalari va texnologiyalari, texnik tashxis, mashinalarning ishga yaroqliligini ta'minlash, saqlash va yeyilgan detallarni tiklash masalalari asosiy yo'nalishlardan biri sifatida ko'rsatilgan. (library.tiame.uz)

5. TEXNIK DIAGNOSTIKANING AHAMIYATI

Texnik diagnostika mashinaning texnik holatini maxsus usullar va vositalar yordamida aniqlash jarayonidir.

Diagnostika yordamida:

- mexanizmlarning yeyilish darajasi;
- dvigatelning ishlash holati;
- gidravlik tizimdagi bosim;
- podshipniklarning holati;
- uzatmalar mexanizmining sozligi;
- ishchi organlarning holati

aniqlanadi.

Nosozlikni erta aniqlash mashinaning kutilmagan to'xtab qolishining oldini oladi. Masalan, gidravlik tizimdagi moy sizib chiqishi o'z vaqtida aniqlanmasa, tizimdagi bosim kamayishi va mashinaning ish unumdorligi pasayishi mumkin. Xuddi shuningdek, qishloq xo'jaligi mashinasining ishchi organlari noto'g'ri sozlansa, agrotexnik talablar buziladi.

Shuning uchun texnik diagnostika texnik xizmat ko'rsatish tizimining muhim qismi hisoblanadi.

6. NATIJALARNING TAHLILI VA MUHOKAMASI

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, melioratsiya, gidromelioratsiya va qishloq xo'jaligi mashinalari vazifalari turlicha bo'lsa-da, ularni birlashtiruvchi asosiy jihat — qishloq xo'jaligi ishlab chiqarish jarayonlarini mexanizatsiyalash va mehnat unumdorligini oshirishdir.

Melioratsiya mashinalari asosan yerlarning meliorativ holatini yaxshilash va suv xo'jaligi obyektlarini yaratish yoki ta'mirlashda qo'llanadi. Gidromelioratsiya mashinalari esa suvni boshqarish, yetkazib berish va ortiqcha suvni chiqarish jarayonlarida muhim ahamiyatga ega. Qishloq xo'jaligi mashinalari bevosita ekin yetishtirish texnologik jarayonlarining asosiy bosqichlarida foydalaniladi.

Uchala guruh texnikalarining samarali ishlashi uchun quyidagi omillar muhim:

Birinchidan, mashinani bajariladigan texnologik operatsiyaga to'g'ri tanlash.

Ikkinchidan, ishchi organlarni muayyan tuproq-iqlim va agrotexnik sharoitlarga moslab sozlash.

Uchinchidan, texnik xizmatni belgilangan muddatlarda amalga oshirish.

To'rtinchidan, mashinani ishlatishdan oldin texnik ko'rikdan o'tkazish.

Beshinchidan, operatorning texnik bilim va amaliy ko'nikmalarini oshirish.

Qishloq xo'jaligi texnikalarini modernizatsiya qilish va ulardan samarali foydalanish

O'zbekistonning agrar siyosatida ham muhim yo'nalishlardan biridir. Qishloq xo'jaligi texnikasini ishlab chiqarish, xarid qilish va servis xizmatlarini rivojlantirish bo'yicha davlat choralari ham mavjud. ([Test Lex](#))

Bundan tashqari, suv tejovchi sug'orish texnologiyalarini keng joriy etish suv resurslaridan foydalanish samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. ([Test Lex](#))

7. TEXNIKUM TA'LIMIDA MAVZUNING AMALIY AHAMIYATI

Mazkur mavzuni texnikumda o'qitishda nazariy bilimlarni amaliy mashg'ulotlar bilan birlashtirish muhim.

O'quvchilarga mashinalarning nomini yodlatish bilan cheklanib qolmasdan, ularning:

tuzilishini;

vazifasini;

ishchi organlarini;

ishlash prinsipini;

sozlash usullarini;

texnik xizmat ko'rsatish tartibini;

xavfsizlik qoidalarini

amaliy tarzda tushuntirish maqsadga muvofiq.

Amaliy mashg'ulotlarda o'quvchilarga mashinani ishga tayyorlash algoritmini bosqichma-bosqich o'rgatish mumkin:

1-bosqich: tashqi ko'rik; **2-bosqich:** asosiy mexanizmlarni tekshirish; **3-bosqich:** moylash va suyuqliklar holatini nazorat qilish; **4-bosqich:** ishchi organlarni tekshirish; **5-bosqich:** rostlash; **6-bosqich:** sinov tariqasida ishga tushirish; **7-bosqich:** ish sifatini baholash.

Bunday yondashuv o'quvchida nafaqat nazariy bilim, balki mustaqil texnik fikrlash va amaliy kompetensiyani ham shakllantiradi.

8. XULOSA

O'tkazilgan tahlil asosida melioratsiya, gidromelioratsiya va qishloq xo'jaligi mashinalari qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishining turli, ammo o'zaro bog'liq bosqichlarida muhim texnik vosita ekanligi aniqlandi.

Melioratsiya mashinalari yerlarning meliorativ holatini yaxshilash, kanallar va drenaj tizimlarini qurish hamda ularga xizmat ko'rsatishda qo'llanadi. Gidromelioratsiya mashinalari suvni olish, ko'tarish, uzatish va taqsimlash bilan bog'liq jarayonlarni mexanizatsiyalashtiradi. Qishloq xo'jaligi mashinalari esa tuproqni tayyorlashdan boshlab hosilni yig'ib olishgacha bo'lgan texnologik jarayonlarning mexanizatsiyalashuvini ta'minlaydi.

Tadqiqot natijalariga ko'ra, mashinalarning samaradorligi faqat ularning texnik imkoniyatlari bilan belgilanmaydi. Mashinani to'g'ri tanlash, ishchi organlarni sozlash, texnik diagnostika, muntazam texnik xizmat ko'rsatish va operatorning malakasi ham muhim omillar hisoblanadi. Shuningdek, qishloq xo'jaligida suv resurslaridan samarali foydalanish talablarining kuchayib borishi gidromelioratsiya va suv tejovchi texnologiyalar bilan bog'liq texnik vositalarning ahamiyatini yanada oshirmoqda. ([Test Lex](#))

Shu asosda quyidagi amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi: Qishloq xo'jaligi texnikalari ish sharoitiga mos ravishda tanlanishi kerak. Har bir mashina ishlatishdan oldin texnik ko'rikdan o'tkazilishi lozim. Ishchi organlar agrotexnik talablar asosida sozlanishi zarur. Texnik xizmat ko'rsatish muddatlariga qat'iy rioya qilish kerak. Nosozliklarni erta aniqlash uchun texnik diagnostikadan foydalanish maqsadga muvofiq.

Gidromelioratsiya mashinalarida korroziya, moy sizib chiqishi va gidravlik tizim holatiga alohida e'tibor berish lozim.

Texnikumlarda mazkur mavzuni o'qitishda nazariy bilimlar amaliy mashg'ulotlar bilan uyg'unlashtirilishi kerak.

Suv tejovchi texnologiyalarni joriy etishda ularga xizmat ko'rsatuvchi texnikalarning sozligi va ish samaradorligi muntazam nazorat qilinishi lozim.

Umuman olganda, melioratsiya, gidromelioratsiya va qishloq xo'jaligi mashinalaridan oqilona foydalanish qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishining texnik samaradorligini oshirish, mehnat sarfini kamaytirish, resurslardan tejamkor foydalanish va texnologik jarayonlar sifatini yaxshilashning muhim shartlaridan biridir

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

Vafojev S.T. **Melioratsiya mashinalari.** — Toshkent: Fan va texnologiya, 2013. — 304 b. (library.tiame.uz)

Vafojev S.T., Dauletov N.K. **Qurilish va melioratsiya mashinalari.** — Toshkent: TIMI, 2014. — 450 b. (library.tiame.uz)

Vafojev S.T., Dauletov N. **Melioratsiya va qurilish mashinalaridan foydalanish va texnik servis.** — Toshkent: Tafakkur bo'stoni, 2013. (library.tiame.uz)
Shoumarova M., Abdullayev T. **Qishloq xo'jaligi mashinalari.** — Toshkent, 2009. (library.tiame.uz)

Usmonov T.U., Vafojev S.T. **Melioratsiya-qurilish mashinalari.** — Toshkent: Cho'lpon nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2007. (library.tiame.uz)

Igamberdiyev A.K., Aliqulov S. **Qishloq xo'jaligi mashinalarini ishlatish va ularga texnik xizmat ko'rsatish.** O'quv qo'llanma. (Akbt)

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Suv resurslaridan foydalanish samaradorligini oshirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risidagi PQ-47-son qarori, 2026-yil 5-fevral. (Test Lex)

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Agrar sektorni zamonaviy qishloq xo'jaligi texnikalari bilan ta'minlashni rag'batlantirishning qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risidagi PQ-103-son qarori, 2023-yil 29-mart. (Test Lex)

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining Qishloq xo'jaligi ishlab chiqaruvchilarining suvni tejaydigan sug'orish texnologiyalarini joriy etish bo'yicha xarajatlarning bir qismini qoplash chora-tadbirlari to'g'risidagi 95-son qarori, 2021-yil 23-fevral. (Test Lex)